

“Şair ehl-i hal demektir”
Şeyh Galib

Günlerden bir gün Cemal, Birsen'le birlikte bize yemeğe geldiler. Bir de küçük bitki getirdiler. Gelin gibi pembe çiçekler içinde... Bu çok eskilerde olmuş bir şey. Sonraları küçük bitki hem büyüdü, hem de her mevsim zamanı gelince sevgiler, sevinçler dolu çiçeklerle süslendi. Biz hep bir şeyler söylemek, bir şeyler anlatmak istercesine öylesi bir coşku içinde.

Cemal de öylesine, “Şapkasına doldurduğu çiçeklerle” bize birçok şeyler anlattı sağlığında. Sonra ayrıldı gitti. Bir gün:

— Şairler nereye gider? diye alaylı bir soru sormak istedim:

— Tanrı şairleri sevmez. Bak Şuara suresinde ne diyor: “Onların valilerde şaşkın şışkın dolaştıklarını ve yapmadıklarını yaptık dediklerini görmez misin?” diyor, demişti.

Tanrının kitabı böyle söylüyor, ama belki biz onun söylediklerinin gerçek anlamını bilemiyoruz. Çünkü insanlar zamanı gelince gidiyor, şairler kalıyor. Hatta Cemal'in deyimi ile gitseler bile “alacaklı” kalıyorlar. ...

Şair “ehl-i hal” imiş. Yani geniş anlamı ile yaşam dramını, insanın ilk ve sonraki günahları ile kendi dramını anlıyan kişi şair. Zor iş şair ol-

mak. Duyarlı olmak zor iş. Zor ve acılı ...Şairliği seçen bütün yaşamını bu duyarlılık içinde geçirecek. Sürekli bunun hüznünü yaşayacak. Promete nasıl ateşi getirdi de onun yüzünden sonsuza kadar cezalandırıldıysa, şair de halden anladığı ve bunu anlatmaya çalıştığı için sonsuza kadar acılar içinde yaşayacak.

Cemal de böyle ... O da duyarlılığının yıpratıcılığı içinde yaşadı. Ama savaşını da verdi. İnsaniğin acılar, kırgınlıklar dolu savaşını ... Bazen aldatici şafaklar, kısa süren bahar çiçekleri arasında. Bunu yaparken de sevgi silahını seçti. Bize 1987 Haziranı'nda Gençlik Kitabevinde yaptığı bir konuşmada İkinci Yeniden önceki şair kuşaklarını anlattığını hatırlıyorum:

Servet-i Fünun'un kadını da, aşkı da soyut, yapay, demişti.

- Ya Şeyh Galib, diye sordular. Şaşırtıcı bir yanıt verdi:

- Şeyh Galib acaba bir kadın elini, sevgi ile tutmuş mu?

Cemal'e göre, daha önceki kuşakların hiçbiri kadın erkek ilişkisine, kadın-erkek sevgisine doğal ve anlaşılır açıdan yaklaşmamıştı. Kadın kiminde tanrıdır, kiminde dengeli, hesaplı ...Ahmet Haşim'in ve Yahya Kemal'in şiirlerindeki erotizm bile kurallar içindedir. Orhan Veli ise kuralları yıkarken aşkı da yoketti.

- Ancak bizim kuşakta doğal ve anlaşılır kadın-erkek ilişkisi var. Aşk iki insan arasında bir ilişki. Ama aşk insanın kendisini, karşısındaki insanda sevmesinden sonra başlıyor. Eski Yunan'da erkekler savaşa giderlerken kadınlar da arkalarından gelirlermiş. Böylesine bir bütünleşme aşk. Ama bir şey var. Meşrulaşmaması gerek. Meşrulaştığı yerde biter. Meşrulaştığı yerde tanrının yerini insan yasaları alır. Aşk hem yaşamın içinde olacak, hem de insanların koydukları kuralların dışında.

Sonra yine şiire döndü:

- Şiir de böyle. Şiir de aşk gibidir. Aşkta sevgilinizi tanrı gibi görürsünüz ama o sevgili hem tanrıdır hem de sizsiniz. Şair şiirinde belki bir kadını anlatıyordur ama aslında anlattığı kendisidir. Hem doğal, hem gayrimeşru... Hem kendisi, hem başkası, hem de tanrı...

Ama nasıl bir tanrı.

- Ben elbette tanrıya inanıyorum. Herkesin bir tanrısı var. Öldüğü zaman tanrısı da ölür.

Böyle söylemişti şair.

...

Cemal'in getirdiği çiçek geçen yılın sonunda kurur gibi oldu. Şimdi

balkonun bir köşesinde yeşil kalan tek yaprağı ile yaşamını sürdürme-
ye çalışıyor. Bize "Ehl-i dil" olan şairin dramını ya da kimbilir belki
de bizim kendi dramımızı anlatmak istercesine ...